

HEINOLA
Laajalahden osayleiskaava-alueen
arkeologinen inventointi
2007

Akuliina Aartolahti
Lahden kaupunginmuseo
Päijät-Hämeen maakuntamuseo
2007

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
1.1. Tutkimusalue	2
1.2. Tutkimushistoria	2
1.3. Inventoinnin tavoitteet ja kenttätyöt	3
2. Kartta tutkimusalueesta ja kohteista	5
3. Kohdekuvaukset	6
3.1. Sulkavankoski	6
3.2. Sulkavankoski 2	7
3.3. Pirtinpohja	9
3.4. Huhtisaari	11
3.5. Itäpirtinniemi	12
3.6. Rantaväentie (uusi kohde)	15
3.7. Sukuranlahti (uusi kohde)	19
3.8. Vanha-Sukura (uusi kohde)	22
4. Yhteenveto: inventoinnin tulokset ja ehdotus jatkotoimenpiteistä	24
5. Lähdeluettelo	25
6. Luettelo mustavalkonegatiiveista	26
Liite 1: kuvataulut	

1. Johdanto

1.1. Tutkimusalue

Tutkimusalueena oli Heinolan Laajalahden osayleiskaava-alue. Tutkimusalue sijaitsee Heinolan kaupungin länsiosassa Ruotsalaisen järven Kollarinselän itärannalla. Alue rajautuu etelässä Jyrängön virran ylittävään moottoritiesiltaan, Tähtisiltaan. Pohjoisessa alue ulottuu Kouvolantien risteyksen pohjoispuolelle, Vähä Samjärven etelärannalle. Lännessä kaava-alueen raja kulkee Kollarinselkää pitkin Pirttisalmen läpi Pirtinpohjaan. Idässä kaava-alueen raja kulkee vajaan kilometrin moottoritien itäpuolella, tien suuntaisesti, lukuun ottamatta alueen pohjoisosaa, jossa kaava-alue tekee itään pistävän mutkan Sulkavankosken kohdalla. Pohjois-etelä – suunnassa alue on noin 6 kilometriä pitkä ja itä-länsi -suunnassa noin 2–4 kilometriä leveä. Kooltaan alue on noin 14 neliökilometriä.

Tutkimusalueen maasto on vaihtelevaa. Moottoritien länsipuolella Kollarinselän kaakkoisrannat ovat pääosin asumattomia, kallioisia ja paikoitellen erittäin jyrkkiä. Kollarinselän koillisosa on asutettua ja maasto on paikoitellen loivempaa, lähinnä hiekkamaata, mutta paikoitellen täälläkin on jyrkkiä kallioisia mäkiä. Moottoritien länsipuoli on tiheään asutettua. Maaperä on hiekkaa ja kalliota, mutta siellä täällä on kosteita suonotkemia. Kaava-alueen pohjoisosassa Heinolan Kirkonkylä muodostaa kauniin kulttuurimaiseman vanhoine peltoineen ja taloineen.

1.2. Tutkimushistoria

Ensimmäisen kerran Heinolan kuntaa inventoi Oiva Keskitalo vuonna 1970. Vuonna 2003 Hannu Poutiainen teki Heinolan kunnassa täydennysinventoinnin (Poutiainen 2003a). Myös Heinolan alueen kalliomaalauksia on inventoitu vuonna 2003 (Poutiainen 2003b). Lisäksi Heinolan alueella on tehty useita osainventointeja sekä kaava-alueinventointeja. Laajalahden kaava-alueella on aiemmin tehty vain muinaisjäännostarkastuksia. (ks. Takala 1991, kohde 4; Bilund 2003; Aartolahti 2006).

Alueelta tunnetaan ennestään neljä kiinteää muinaisjäännostä, jotka kaikki sijoittuvat kaava-alueen pohjoisosaan. Tutkimusalueelta ei varmuudella tunneta esihistoriallisia irtolöytöjä.

1.3. Inventoinnin tavoitteet ja kenttätyöt

Inventoinnin tarkoituksena oli selvittää sijaitseeko Laajalahden osayleiskaava-alueella kiinteitä muinaisjäännöksiä sekä tarkastaa alueen tunnettujen muinaisjäännösten kunto. Koska kaikki alueen tunnetut muinaisjäännökset sijoittuvat kaava-alueen pohjoisosaan ja aiemmat tutkimukset ovat keskittyneet Sulkavankosken ja Heinolan Kirkonkylän alueelle sekä Kollarinselän pohjoisrannoille, keskityttiin kenttätöissä nyt kaava-alueen eteläosaan, erityisesti Ruotsalaisen järven Kollarinselän kaakkoisrantojen tutkimiseen.

Kaava-alueella olevat Ruotsalaisen rannat, Kollarinselälle pistävät kallioiset niemet sekä metsät käveltiin läpi. Muilta alueilta eli moottoritien itäpuolelta sekä kaava-alueen pohjoisosasta tarkastettiin topografian perusteella potentiaalisilta vaikuttavat paikat. Maastossa liikuttiin autolla, polkupyörällä ja jalkaisin. Polkupyörä osoittautui erinomaiseksi välineeksi, sillä suurin osa rannoille johtavista mökkiteistä oli suljettu puomeilla eikä niitä siis autolla päästy ajamaan. Osa teistä oli myös pitkään jatkuneen sateen vuoksi niin huonossa kunnossa, että ainoa mahdollinen tapa liikkua oli polkupyörä tai kävely.

Inventointimenetelminä käytettiin etukäteen tehtyä kartta-analyysia, maaperäkairausta ja koekuopitusta tarpeen mukaan. Dokumentointi tapahtui sanallisesti sekä valokuvaamalla.

Maastotöitä tehtiin yhteensä neljänä päivänä 28.–30.8. ja 18.9. 2007. Koko kenttätöiden ajan jatkunut välillä rankkakin vesisade haittasi töitä, lähinnä dokumentointia. Pilvisestä säästä johtuen myös valokuvaaminen metsissä oli hämäryyden vuoksi hankalaa eikä kaikista kohteista saatu valokuvia.

Huonoista keliolosuhteista huolimatta koko tutkimusalue saatiin käytyä läpi maastotöiden aikana. Inventoinnin aikainen ajankohta tosin aiheutti sen, että aluskasvillisuus oli vielä paikoitellen hyvin peittävää eikä esimerkiksi peltoja voitu pintapoimia. Potentiaalisen näköisten peltojen osaltakin piti turvautua maaperäkairauksiin ja koekuoppiin peltojen laidoilla.

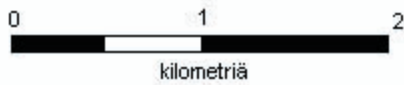
Inventoinnin suoritti Lahden kaupunginmuseo / Päijät-Hämeen maakuntamuseo ja inventoijana oli Huk Akuliina Aartolahti. Maastotöihin osallistui myös fil. yo Eetu Sorvali. Tutkimukset rahoitti osittain Heinolan kaupunki, osittain ne tehtiin Lahden kaupunginmuseon virkatyönä.

Lahdessa 18.9.2007.

Akuliina Aartolahti

HEINOLA LAAJALAHDEN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN INVENTOINTI 2007
KARTTA TUTKIMUSALUEESTA JA MUINAISJÄÄNNÖSALUEISTA

Mk. 1:40 000

© Maanmittauslaitos. Perus- ja käyrät-CD Mikkeli 2001.

1	Sulkavankoski
2	Pirtinpohja
3	Itäpirtinniemi
4	Huhtisaari
5	Rantaväentie
6	Sukuranlahti
7	Vanha-Sukura

3. Kohdekuvaukset

3.1. Sulkavankoski

<u>Kunta</u>	<u>Kylä</u>	<u>Nimi</u>	<u>Peruskartta</u>	<u>p/i/z</u>
Heinola	Heinola kk.	Sulkavankoski	3112 12 Heinolan kk	6794 34 3451 58 85-90

<u>Mj-laji</u>	<u>Mj-tunnus</u>	<u>Ajoitus</u>	<u>Lkm</u>	<u>Lk</u>
Asuinpaikka	89010003	Kivikausi	1	2

Kohde ja ympäristö

Kohde sijaitsee noin 1,4 kilometriä Heinolan maalaiskunnan kirkolta itäkoilliseen. Asuinpaikka on Ala-Rievelin ja Sulkavanlahden välisellä kannaksella Sulkavanlahden länsirannalla seurakunnan kesäsiirtolan pihamaalla. Asuinpaikka on pihamaalla loivasti etelään ja lounaaseen laskevalla rinteellä, kallioisen mäen eteläosassa. Pihamaa on nurmella ja siellä täällä kasvaa puita.

Asuinpaikkaan viittaavat löydöt on kerätty piha-alueelta, kesäsiirtolan päärakennuksesta noin 10–20 metriä pohjoiseen ja koilliseen. Myös kesäsiirtolan eteläpuolen pellolta on löytynyt piinuolenkärki (ks. Takala 1991, kohde 4 Sulkavankoski B). Samassa pihapiirissä sijaitsee myös kuppikivi, Sulkavankoski 2.

Inventointi 2007

Kohde käytiin tarkastamassa 29.8.2007. Asuinpaikka on säilynyt ennallaan eikä paikalla tehty tarkempia tutkimuksia. Asuinpaikan koordinaatit ja sanalliset sijaintitiedot eivät kuitenkaan nykyisin vastaa toisiaan. Mainittu sijaintitieto, päärakennuksesta 10–20 metriä pohjoiseen, menee suoraan jyrkän ja kallioisen niemekkeen päälle Sulkavankosken pohjoisosaan. Asuinpaikan kuitenkin pitäisi sijaita kivisen rinteiden eteläosassa puita kasvavalla tasanteella. Ilmeisesti alkuperäinen päärakennus on jossain vaiheessa purettu ja uusi päärakennus on rakennettu sen länsipuolelle, lähemmäksi Sulkavankosken rantaa. Vuoden 1999 maastokarttaan (3112 12) vanha päärakennus on vielä merkitty ja pihamaalla näkyy rakennuksen pohja, joka ilmeisesti on vanha päärakennus. Siitä laskien asuinpaikka sijoittuu loivalle nurmikkorinteelle kallioalueen eteläosaan. Uusi päärakennus on heti asuinpaikan koillispuolella.

Asuinpaikan eteläpuolella oleva peltoalue, piinuolenkärjen löytöpaikka, oli myös ennallaan. Pelto oli tutkimusajankohtana viljelyksessä eikä sitä voitu lähemmin tarkastaa.

Tutkimukset: Inv. 1971 Oiva Keskitalo
Tark. 1991 Hannu Takala
Inv. 2007 Akuliina Aartolahti

Aiemmat löydöt: KM 18447, kvartsi-iskoksia
KM 26583: 1–2, piinuolenkärki ja piin pala.

Kartat: kartta 2, s. 8.

Valokuvat: LKM 134802: 15

3.2. Sulkavankoski 2

<u>Kunta</u>	<u>Kylä</u>	<u>Nimi</u>	<u>Peruskartta</u>	<u>p/i/z</u>
Heinola	Heinola kk.	Sulkavankoski 2	3112 12 Heinolan kk.	6794 276 3451 557 n. 85
<u>Mj-laji</u>	<u>Mj-tunnus</u>	<u>Ajoitus</u>	<u>Lkm</u>	<u>Lk</u>
Epävarma kuppikivi	1000006217	Ajoittamaton 1		-

Kohde ja ympäristö

Kohde sijaitsee noin 1,4 kilometriä Heinolan maalaiskunnan kirkolta itäkoilliseen Ala-Rievelin ja Sulkavanlahden välisellä kannaksella Sulkavanlahden länsirannalla. Kuppikivi on seurakunnan kesäsiirtolan pihapiirissä, maantien 4143 pohjoispuolella olevan pienen paikoitusalueen koillisreunalla. Samalla pihapiirillä, hieman ylempänä rinteellä sijaitsee kivikautinen asuinpaikka, Sulkavankoski.

Kuppikiven ympäristössä maasto nousee loivasti pohjoiseen. Kuppikiven ympäristössä kasvaa korkeaa heinikkoa sekä harvakseltaan puita. Rinteen päällä, kuppikiven pohjoispuolella on kesämökki. Kivi on matalahko maakivi, jossa on kaksi soikeaa ja syvää kuppia. Kupit ovat kiven tasaisella yläpinnalla. Toinen kuppi on kooltaan 6 x 7 senttiä ja syvyydeltään se on noin 4 senttiä. Toinen kuppi on kooltaan 5 x 7 senttiä ja syvyydeltään 6 senttiä. Kiven kupit eivät muotonsa ja kokonsa puolesta muistuta perinteisiä kuppeja ja kohde on ajoitukseltaan ja määrittelykseltään epävarma.

Inventointi 2007

Kohde käytiin tarkastamassa 29.8.2007. Kuppikivi on säilynyt ennallaan. Tarkastusajankohtana rinne kasvoi korkeaa heinikkoa, joka peitti kuppikiven kokonaan. Kupit ovat syviä ja selkeitä, mutta ne voivat olla myös luonnon muodostelmia.

Tutkimukset: Tark. 1991 Hannu Takala (ks. kohde 4, Sulkavankoski B)

Tark. 2006 Akuliina Aartolahti

Inv. 2007 Akuliina Aartolahti

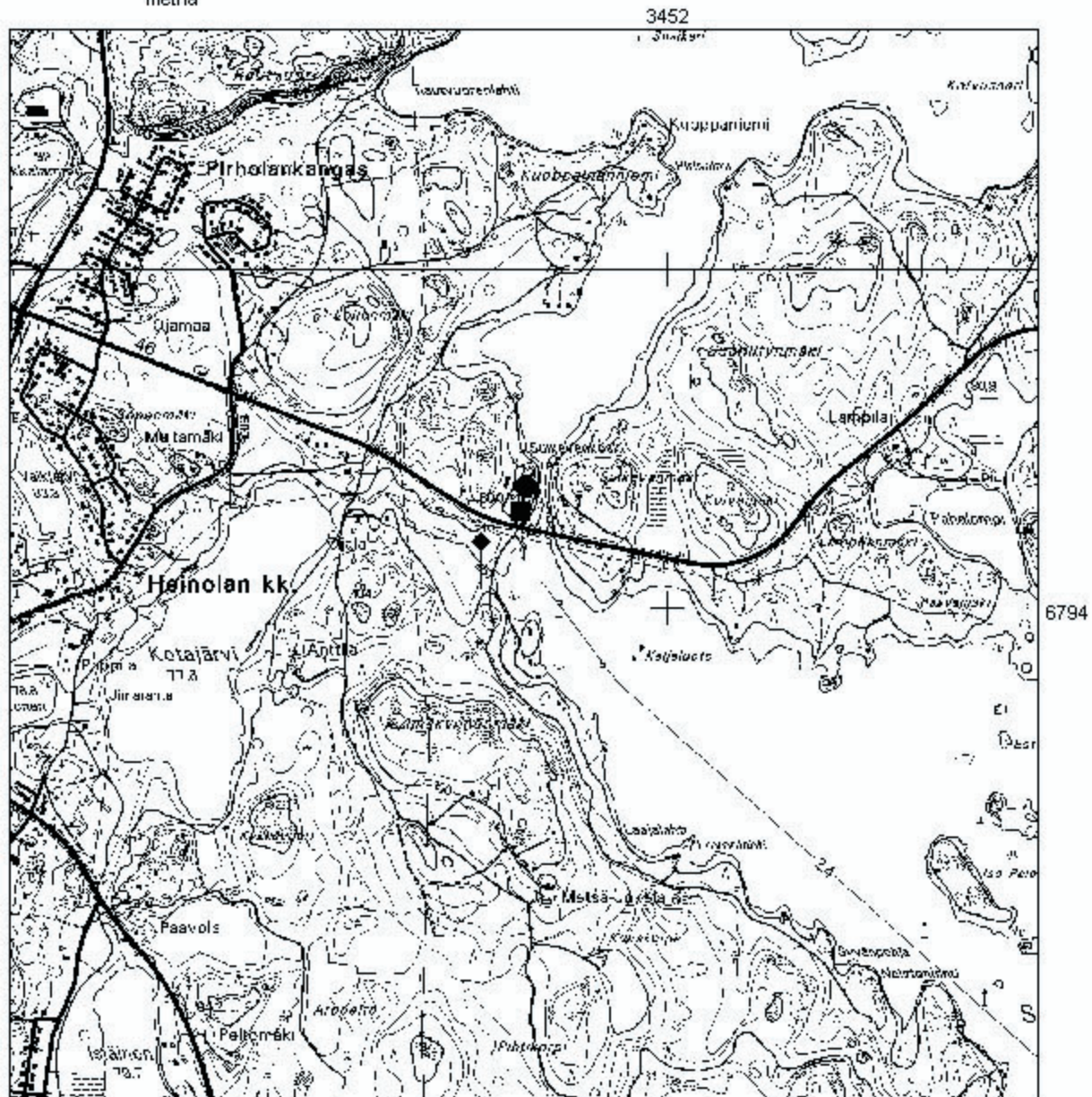
Aiemmat löydöt: -

Kartat: Kartta 2, s. 8.

Valokuvat: -

HEINOLA LAAJALAHDEN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN INVENTOINTI 2007
peruskarttaote 3112 12 Heinolan kk

Mk.1:20000

Ote peruskartasta 3112 12 Heinolan kk. (Mk. 1:20000)
Perus-CD ja Käyrät-CD, Mikkelä.
© Maanmittauslaitos 2000

- ◆ Sulkavankoski, kivikautinen asuinpaikka
- Sulkavankoski 2, epävarma kuppikivi (ei rauhoitettu)
- ◆ Sulkavankoski, piinuolenkärjen löytöpaikka

3.3. Pirtinpohja

<u>Kunta</u>	<u>Kylä</u>	<u>Nimi</u>	<u>Peruskartta</u>	<u>p/i/z</u>
Heinola	Heinola kk.	Pirtinpohja	3112 09 Ruotsalainen	6794 85 3448 85 84-85

<u>Mj-laji</u>	<u>Mj-tunnus</u>	<u>Ajoitus</u>	<u>Lkm</u>	<u>Lk</u>
Asuinpaikka	111010016	Kivikausi	1	II

Kohde ja ympäristö

Kohde sijaitsee noin 6,5 kilometriä Heinolan kirkolta pohjoiseen Ruotsalaisen järven koillisosassa, Pirtinpohja-nimisen lahden pohjukassa. Asuinpaikalta on matkaa Pirtinpohjan rantaan noin 100 metriä. Asuinpaikka on Marjoniementien ja Suomäentien risteyksen pohjoispuolella loivasti länsilounaaseen laskevalla hiekkarinteellä Marjoniementien, Suomäentien ja Suomäentieltä kääntyvän vanhemman tienpohjan väliin jäävässä kolmionmuotoisessa metsäsaarekkeessa. Risteyksen pohjoispuolella, Marjoniementien varressa, on linja-autopysäkin levike. Asuinpaikkalöydöt on löydetty tienleikkauksesta linja-autopysäkin luoteispäästä.

Paikalla on myös kaksi mahdollista asumuspainannetta. Asumuspainanteet sijaitsevat peitteisellä alueella linja-autopysäkin pohjoispuolella, teiden rajaamalla kolmionmuotoisella alueella. Ensimmäinen painanteista sijaitsee noin viisi metriä tienleikkauksen löytökohdasta koilliseen. Painanne on pyöreä ja laakea, halkaisijaltaan noin 5 metriä. Toinen painanne sijaitsee ensimmäisen luoteispuolella, noin kahden metrin päässä siitä. Se on mitoiltaan samanlainen mutta muodoltaan hieman epämääräisempi ja se rajautuu pohjoisessa vanhaan tienpohjaan. Painanteista jälkimmäinen vaikuttaa uudemmalta tai sitten se on vanha painanne, jossa on uudempia kaivelun jälkiä.

Asuinpaikka on osittain tuhoutunut ainakin teiden rakentamisessa, mutta ehjiä kerroksia voi olla vielä jäljellä. Asuinpaikan kohdalla maasto on melko tasaista metsittynyttä hiekkamaata. Alueen koillispuolella maasto nousee jyrkemmin koilliseen ja rinteessä on omakotitalo.

Inventointi 2007

Kohde käytiin tarkastamassa 28.8.2007. Asuinpaikka on säilynyt ennallaan, mutta metsäsaarekettä on raivattu hiljattain. Molemmat asumuspainanteet erottuivat maaston peitteisyydestä huolimatta selkeästi. Toinen, epämääräisempi painanne, tosin oli täynnä metsänraivauksessa syntynyttä jätettä, oksia, lehtiä ja muita roskia, eikä sen muodosta saatu selvää. Linja-autopysäkin kohdalla ojan leikkauksessa, metsänpuolella, erottui nokimaakerros noin 10 senttiä maan pinnan alapuolella. Leikkauksessa ei havaittu löytöjä, kiveyksiä tai muita rakenteita.

Suomäentien ja Marjoniementien risteyksen kaakkoispuoli tarkastettiin 18.9.2007. Tarkastuksen tekivät allekirjoittanut sekä FT Hannu Takala. Alueella olevat kasvimaat olivat jo osittain käännetty ja havainto-olosuhteet olivat hyvät. Merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä alueella ei kuitenkaan havaittu. Asuinpaikka voidaan siis rajata risteyksen pohjoispuolelle.

Tutkimukset: Tark. 1999 Antti Bilund
Inv. 2007 Akuliina Aartolahti

Aiemmat löydöt: KM 31851, saviastianpaloja.

Kartat: kartta 3, s. 14.

Valokuvat: LKM 134802: 1-4

3.4. Huhtisaari

Kunta	Kylä	Nimi	Peruskartta	p/i/z
Heinola	Heinola kk.	Huhtisaari	3112 09 Ruotsalainen	6793 80 3448 12 n. 85

Mj-laji	Mj-tunnus	Ajoitus	Lkm	Lk
Lapinraunio	89010008	Esi- historiallinen	1	II

Kohde ja ympäristö

Kohde sijaitsee noin 5 kilometriä Heinolan kirkolta pohjoiseen Kollarinselän itäosassa olevas-
sa Huhtisaaressa. Huhtisaari on yhdistetty mantereeseen kapealla kannaksella, jonka yli kulkee
tie. Lapinraunio on Huhtisaaren luoteisosassa pienen luoteeseen pistävän niemen länsiosassa.
Lapinraunio on noin 10 metrin päässä rannasta, pystysuoraan kohoavan kallion laella ja siltä
on näkyvyys länteen ja luoteeseen Kollarinselälle. Maasto lapinraunion ympäristössä on kivis-
tä sekametsää, jossa on kalliopaljastumia. Saaren pohjoisosat ovat jyrkkiä, mutta eteläosa on
loivempaa. Saaren länsi- ja etelärannoilla on asuintaloja ja kesämökkejä.

Röykkiö on selkeä, muodoltaan pyöreähkö, halkaisijaltaan noin 9 metriä. Poutiaisen
(2003: 25) mukaan röykkiötä on pengottu ja sen päälle on rakennettu kehämuuri, jonka korke-
us on noin 0,5 metriä. Muuten röykkiö on hyvin säilynyt ja siellä täällä voi erottaa osia ympä-
rystekivistä.

Inventointi 2007

Kohde käytiin tarkastamassa 28.8.2007. Röykkiö erottui selkeästi paljaalla kalliolla. Osittain
se kuitenkin vaikutti pengotulta ja rauenneelta, erityisesti kaakkois- ja pohjoislaidalta. Myös-
kään Poutiaisen mainitsemaa kehämuuria ei röykkiön päällä enää ollut. Röykkiön eteläreuna
oli kuitenkin hyvin säilynyt ja siinä oli havaittavissa merkkejä kehärakenteesta. Muodoltaan
röykkiö oli pyöreähkö, halkaisijaltaan noin 9 metriä, tosin pohjoisreunaa oli hankala hahmot-
taa.

Röykkiön lounaispuolella rannassa on kesämökkejä ja uusia on rakenteilla. Mökeille
johtava tie on suljettu puomilla, koska maanomistaja on halunnut pitää asiattomat vierailijat
poissa röykkiöltä. Hänen mukaansa röykkiötä on ajoittain käyty penkomassa ja sen luona on
pidetty nuotiota. Maanomistaja haluaisi merkitä ja suojella röykkiön paremmin.

Myös Huhtisaaren pohjoisrannat tarkastettiin, mutta merkkejä muinaisjäännöksistä ei
havaittu.

Tutkimukset: Tark.1987 Tapio Seger
Inv. 2007 Akuliina Aartolahti

Aiemmat löydöt: -

Kartat: Kartta 3, s. 14.

Valokuvat: LKM 134802: 8-9

3.5. Itäpirtinniemi

Kunta Kylä	Nimi	Peruskartta
Heinola Heinola	Itäpirtinniemi	3112 09 Ruotsalainen

p/i/z		
6794 46 (a)	6794 41 (b)	6794 37 (c)
3448 42	3448 35	3448 27
87,5	85-87,5	87,5

Mj-laji	Mj-tunnus	Ajoitus	Lkm	Lk
Kivirakenteet	1000001389	Ajoittamaton	3	II

Kohde ja ympäristö

Kohde sijaitsee Heinolan kirkosta noin 6 kilometriä pohjoiseen, Kollarinselän koillisosassa länteen pistävällä kallioisella ja kuusivaltaisella itäpirtinniemellä. Niemen kärjessä on kolme kivilatamusta (a-c). Kaikki latomukset on tehty kalliopohjalle, ja ne koostuvat eri kokoisista kivistä. Kiviä on 1-2 kerrosta ja ne muodostavat soikeita tai loivasti kaartuvia rakenteita. Kaikki kiveykset ovat vahvan sammaleen tai jäkälän peitossa.

Kaikki latomukset ovat avoimia yhdeltä sivultaan, niemen sisäosaan päin, ja niiltä on kaikilta hyvä näkyvyys järvelle. Kiveykset ovat kooltaan sellaisia, että niiden sisään tai taakse on mahtunut ihminen ja niiden korkeus antaa suojan makaavalle ihmiselle, mutta niiden yli on kuitenkin päätä nostamalla nähnyt. Ilmeisesti latomukset ovat jonkinlaisia näkösuojia, jotka voivat olla peräisin myöhään historialliselta ajalta. Ne voivat liittyä esimerkiksi vuoden 1918 tapahtumiin, jolloin näiden ampumasuojien avulla on haluttu valvoa kulkua Ruotsalaiselta Rievelille ja edelleen itään. Kiveykset ovat kuitenkin melko kaukana rannasta ja on mahdollista, että ne on rakennettu jo esihistoriallisella ajalla, kun vesi on ollut korkeammalla, esimerkiksi metsästäjien näkösuojiksi.

Inventointi 2007

Kohteella käytiin 28.8.2007.

Kiveys a) sijaitsee Itäpirtinniemen koillisosassa rantaan menevän tien pohjoispuolella, kallion korkeimmalla kohdalla noin 46 metrin päässä rannasta. Latomuksen kohdalla kallio viettää loivasti luoteeseen, pohjoiseen ja koilliseen. Kiveys on soikeahko, avoin etelä-kaakko – sivultaan eli järveltä pois päin. Latomuksen ulkomitat ovat luode-kaakko –suunnassa 3,0 metriä ja lounas-koillinen –suunnassa 2,1 metriä. Vastaavat sisämitat ovat 2,4 ja 1,2 metriä. Rakenteen korkeus on noin 40 senttiä ja kivet ovat kahdessa kerroksessa. Kivet ovat melko pieniä, mutta paljaalla kalliolla rakenne erottuu kuitenkin selkeästi.

Kiveys b) sijaitsee kiveyksestä a) noin 80 metriä lounaaseen, rantaan menevän tien eteläpuolella pienen kallionyppyn korkeimmalla kohdalla. Matka rantaan, luoteeseen, on noin 67 metriä. Heti kallionyppylän luoteispuolella on parkkipaikkana käytetty tien levennys. Maasto laskee kiveyksen taakse, eli järveltä pois päin jyrkästi ja portaittaisesti etelään ja kaakkoon. Pohjoiseen ja itään, rantaan päin, maasto laskee loivemmin. Kivet muodostavat loivasti kaartuvan kivirivin, joka on avoin etelä-kaakko –suuntaan. Kivirivin pituus on lounas-koillinen –suunnassa noin 3,6 metriä. Latomuksen korkeus on noin 40 senttiä. Kiviä on nykyisin vain yhdessä kerroksessa, mutta ilmeisesti latomus on alun perin ollut korkeampi. Rakenteen ympäristössä oli joitain sammaloituneita kiviä, jotka ilmeisesti ovat alun perin kuuluneet latomukseen. Toisaal-

ta latomuksen takana maasto laskee niin paljon, että jo yksi kerros kiviä on riittänyt näkösuojaksi.

Kiveys c) sijaitsee kiveyksestä b) noin 100 metriä lounaaseen Itäpirtinniemen lounaisosassa kallionyppylän korkeimmalla kohdalla. Rantaan, lounaan suuntaan, on matkaa noin 50 metriä ja rannassa on laavu. Kiveyksestä katsoen kallio viettää loivasti pohjoiseen ja länteen eli järvelle päin. Itään päin mentäessä kallio laskee jyrkemmin. Kivet muodostavat soikeahkon rakenteen, joka on avoin itäsivultaan. Latomuksen ulkomitat ovat luode-kaakko –suunnassa 1,4 metriä ja lounas-koillinen –suunnassa 3,0 metriä. Vastaavat ulkomitat ovat 0,9 ja 2,1 metriä. Latomuksen korkeus on noin 30-50 senttiä ja kiviä on 1-2 kerroksessa. Latomuksen vieressä, juuri avoimen sivun paikalla, on muutamia kiviä, jotka ilmeisesti ovat alun perin liittyneet rakenteeseen. Latomuksen kaakkoispuolelta on kaatunut suuri mänty juurineen, joka on voinut irrottaa kivet alkuperäiseltä paikaltaan.

Kaikki latomukset, mataluudestaan huolimatta, erottuvat selvästi paljaiden kallioiden päällä. Latomuksilta on edelleen näkyvyys järvelle, vaikkakin puusto on korkeaa. Latomukset muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, jonka avulla koko järvialuetta Itäpirtinniemen ympäristössä on voitu valvoa.

Tutkimukset: Inv. 2003 Hannu Poutiainen
Inv. 2007 Akuliina Aartolahti

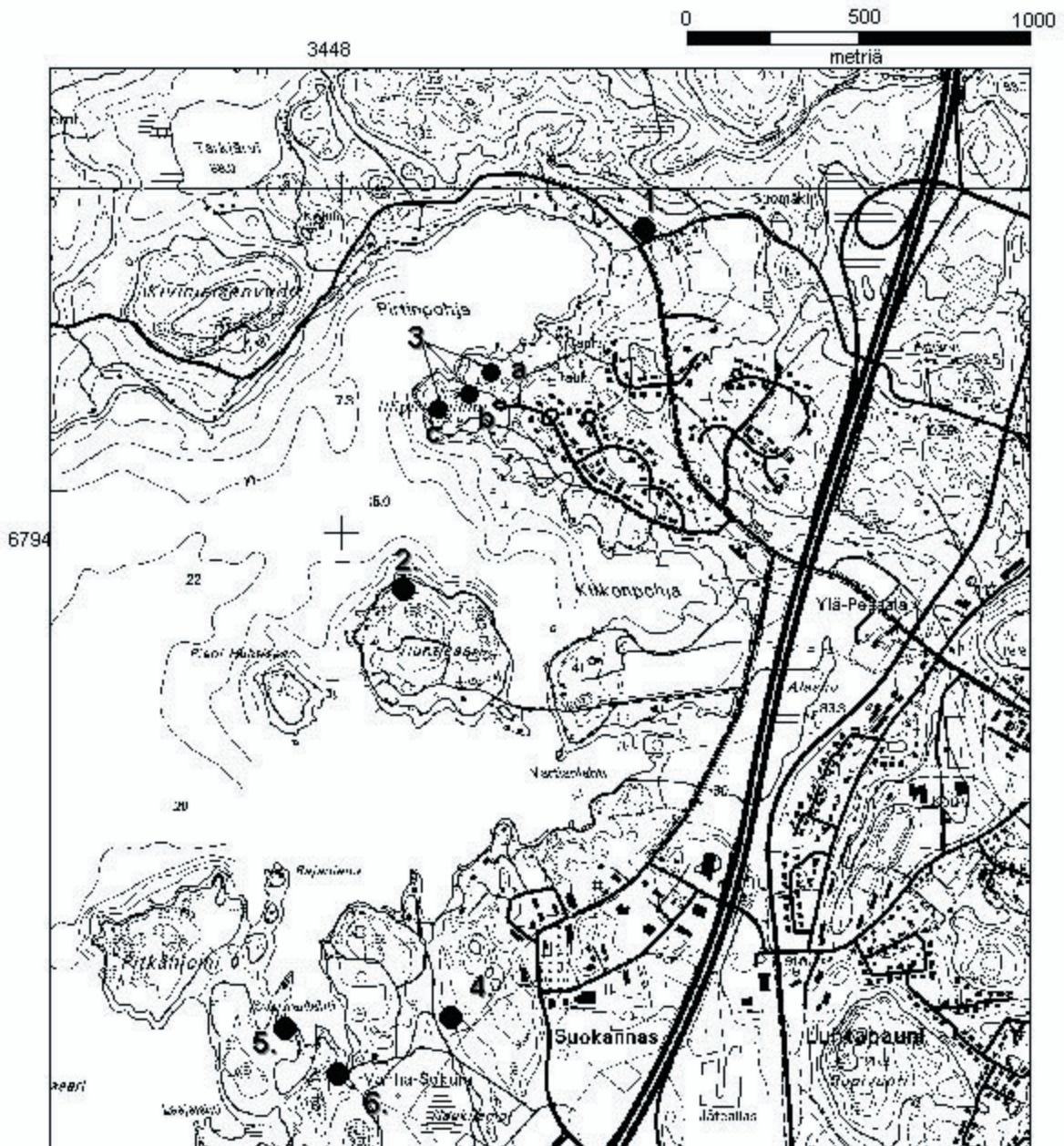
Aiemmat löydöt: -

Kartat: kartta 3, s. 14.

Valokuvat: LKM 134802: 5-7

HEINOLA LAAJALAHDEN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN INVENTOINTI 2007
Ote peruskartasta 3112 09 Ruotsalainen

Mk. 1:20000

Ote peruskartasta 2112 09 Ruotsalainen (Mk. 1:20000)

Perus-CD ja Käyrät-CD Mikkeli.

©Maanmittauslaitos 2000.

1. Pirtinpohja, kivikautinen asuinpaikka
2. Huhtisaari, esihistoriallinen lapinraunio
3. Itäpirtinniemi, ajoittamattomia kivirakenteita
4. Rantaväentie, historiallisen ajan viljelyjäänne
5. Sukuranlahti, historiallisen ajan asuinpaikka ja röykkiöalue
6. Vanha-Sukura, historiallisen ajan kivrakenne

3.6. Rantaväentie (uusi kohde)

Kunta	Kylä	Nimi	Peruskartta	p/i/z
Heinola	Jyränkö	Rantaväentie	3112 09 Ruotsalainen	6792 55-76 3448 30-38 n. 80-90

Mj-laji	Mj-tunnus	Ajoitus	Lkm	Lk
Muinaisjäännösryhmät: kivirakenteet, röykkiöt, kuopat	-	Historiallinen	8 ?	II

Kohde ja ympäristö

Kohde sijaitsee noin 4 kilometriä Heinolan kirkosta pohjoiseen Sukuranlahden pohjukasta noin 300 metriä koilliseen. Muinaisjäännösryhmä on Sammontieltä Rantaväentielle menevän oikopolun ja Rantaväentien risteuksen pohjoispuolella. Muinaisjäännösalue on aivan oikopolun vieressä sen pohjoispuolella, rantaväentiestä noin 20 metriä itään. Maasto Rantaväentien varrella on alavaa ja tasaista kosteikkoa, mutta muinaisjäännösryhmän kohdalla maasto nousee, aluksi loivasti sitten jyrkemmin, oikopolun suuntaisesti eli itään ja koilliseen. Rinteen yläosassa on kalliopaljastumia Muinaisjäännösryhmä sijaitsee pääosin rinteen loivemmalla alueella. Maaperä on kivistä soramoreenia, jossa siellä täällä, etenkin ylempänä rinteellä, on kalliopaljastumia sekä suuria maakiviä. Ylärinteellä kalliot ovat paikoin jyrkkäseinäisiä, tosin melko matalia. Alue kasvaa vanhaa kuusimetsää, aluskasvillisuutena on sammalta. Metsää on aivan hiljattain raivattu, mikä osaltaan helpotti alueen kiveyksien huomaamista, mutta osaltaan maahan jätetyt raivausjätteet sekä metsätyökoneen tekemät syvät vaot vaikeuttivat rakenteiden hahmottamista.

Havainnot

Paikalla on vanha kiviaita, useita röykkiöitä, sekä kuopanne, joka muistuttaa tervahautaa tai hiilimiilua.

Kiviaita: Kiviaita alkaa heti Rantaväentien ja oikopolun välisestä kulmauksesta. Kiviaita sulkee sisäänsä epäsäännöllisen suorakaiteen muotoisen alueen, joka on kooltaan noin 15000 neliometriä. Pohjois-etelä –suunnassa aita on pituudeltaan noin 200 metriä. Eteläpäästään se kulkee kutakuinkin Rantaväentiensuuntaisesti, mutta pohjoisosassa aita on jo kauempana tiestä. Itä-länsi –suunnassa aita kulkee tarkalleen oikopolun vieressä vajaan 100 metrin matkan. Pohjoispäätä kohden aidan rajaama alue kapenee hieman. Aita koostuu useammasta kerroksesta kiviä, joiden koko vaihtelee nyrkinkokoisista päänkokoisiin. Kiviä ei varsinaisesti ole ladottu, vaan ne on ennemminkin heitelty kasaan aitamaiseksi rakenteeksi. Aidan korkeus vaihtelee 20:sta 50:een senttiin ja leveyttä sillä on 0,5-1 metriä. Kivet ovat paksun sammaleen peitossa.

Länsisivulla on kaksi ”porttiaukkoa”, joiden leveys on noin 1,3 metriä. Porttiaukot on alunperinkin selvästi jätetty kivettömiksi. Porttiaukkojen välissä aidan sisäpuolella, noin 2-4 metrin päässä aidasta, kulkee toinen samansuuntainen kivirivi, noin 15 metrin matkalla. Myös tässä kivirivissä on ”porttiaukko”.

Ylärinteellä itäisempi pohjois-etelä –suuntainen aita ei ole yhtä selkeä eikä suora. Aita mutkittelee noudatellen maaston muotoja ja katkeaa välillä jyrkempien kallioseinämien kohdalla. Aitauksen koillisosassa aita kuitenkin nousee kallion päälle. Aidan lyhyet, itä-länsi -suuntaiset sivut ovat matalampia ja heikommin erottuvia.

Maaperä kiviaidan sisäpuolella on karkeaa soramoreenia. Siellä täällä on muutamia suuria maakiviä, joiden päälle ja viereen on kasattu joitain kiviä. Muuten aidan sisäpuolinen

alue on ympäristöään selvästi vähäkivisempää ja tasaisempaa. Aidan sisäpuolella kasvaa suuria vanhoja kuusia. Metsää on kannoista ja paikoilleen jätetyistä raivausjätteistä päätellen aivan äskettäin raivattu. Metsätyökone on rikkonut kiviaidan länsireunaa noin kahden metrin matkalta, porttiaukkojen välistä ja maaperässä on paikoitellen syviä koneen jättämiä uria.

Röykkiöt: Selkeimmät röykkiöt ovat alueen ylärinteellä, aidan sisäpuolella sen itäisimmän reunan tuntumassa. Paikalla on ainakin neljä eri kokoisista kivistä kasattua röykkiötä, jotka ulkoisesti muistuttavat raivausröykkiöitä. Lisäksi alueella on suurien maakivien varaan ja päälle laottoja kiviä ainakin kahdessa kohdassa. Röykkiöitä voi kuitenkin olla huomattavasti enemmänkin, mutta raivausjätteet vaikeuttivat havainnoimista. Nyt havaitut röykkiöt ovat joko suurien maakivien varassa tai kalliopaljastumien läheisyydessä.

Kuoppa: Kuoppa sijaitsee kiviaidan vieressä aivan länsireunan ulkopuolella, noin 100 metrin päässä aidan lounaiskulmasta pohjoiseen, kohdassa, jossa maasto nousee jyrkemmin, muodostaen pienen mäennyppylän. Kuoppa on mäen länteen laskevalla rinteellä. Kuoppa on pyöreä, halkaisijaltaan noin 3 metriä ja sen kapenee alaspäin. Kuopan syvyys on noin 1,5 (alarinne) – 2 (ylärinne) metriä. Kuopan länsilaidalla, alarinteessä on matala kivirivi, joka koostuu päänkoisista kivistä. Paksun sammalkerroksen alla myös kuopan seinämissä ja pohjassa on runsaasti kiviä. Kuoppa on joko raivattu erittäin kiviseen maahan tai sitten se on tarkoituksellisesti kivetty. Maaperäkairalla kuopassa tai sen ympärillä ei havaittu noki/hiilikerroksia eikä kuopassa ollut tervahautaan viittaavaa suuaukkoa.

Tulkinta

Kyseiset kivirakenteet viittaavat maanviljelyyn tai laidunnukseen, mahdollisesti molempiin. Kivaita ei rakenteensa puolesta vaikuttanut kuitenkaan karja-aidalta, se oli matala ja sen koostumus vaikutti ennemminkin raivaustoiminnan tuloksena syntyneeltä. Aidan sisäpuolisen osan kivettömyys viittaa siihen, että kivet alueelta on tietoisesti raivattu pois alueen reunoille kiviaidaksi. Myös aidan sisällä olevat röykkiöt viittaavat raivaustoimintaan. Röykkiöt olivat raivausröykkiöille luontaisilla paikoilla, maakivien vieressä sekä kallioalueilla. Kuopanne aitarakenteen vieressä ei välttämättä liity kivirakenteisiin, tai viljelyyn. Toisaalta kaskialueilla röykkiöiden läheisyydessä on usein tervahautoja muistuttavia kuoppia. Myös läheisen talon Vanhan-Sukuran vanha isäntä, laamanni Kalervo Sukura (s. 1926) epäili, että kyseessä on vanha viljelyalue. Hänen mukaansa kuitenkin paikka ei ole ollut viljelyksessä hänen tai hänen isänsä aikana, vaan siinä on kasvanut vanhaa kuusimetsää.

Kohde vaikuttaakin vanhalta kaskialueelta. Varsinainen peltoviljely paikalla tuskin tulee kyseeseen, koska maaperä on erittäin kivistä ja karkeaa ja soveltuu huonosti peltoviljelyyn. Myös maasto, kuusikkoinen moreenirinne, alavan ja rehevän kosteikkonotkelman vieressä, vaikuttaa enemmän kaskiviljelyyn soveltuvalta. Maaperän kairauksissa ja kahdessa koekuopassa ei kuitenkaan havaittu kaskiviljelyyn viittaavaa nokimaata tai hiiltä.

Heinolan alueella on ollut runsaasti samantapaisia kaskeamiselle suotuisia reheviä kallioiden väliin jääviä notkelmia. Yleisesti Heinolan maaperä ja ympäristö on ollut suotuisampaa kaskeamiselle kuin peltoviljelylle (ks. Vilmi 1988: 178-179). Heinolan kappelista noin vuonna 1750 laaditun kartan perustella paikka on ollut metsää. Kuninkaan kartastossa (kartta 227) koko Sukuranlahden alueelle on merkitty metsää ja suota. Myöskään vuoden 1883 Heinolan pitäjän kartassa alueella ei näy merkintöjä pelloista tai muusta toiminnasta.

Kohde on joka tapauksessa hyvin säilynyt ja varsin näyttävä esimerkki alueen varhaisemmasta maankäytöstä.

Tutkimukset: Inv. 2007 Akuliina Aartolahti

Löydöt: -

Kartat: kartta 3, s.14; kartta 4, s. 18; kartta 6, s. 23.

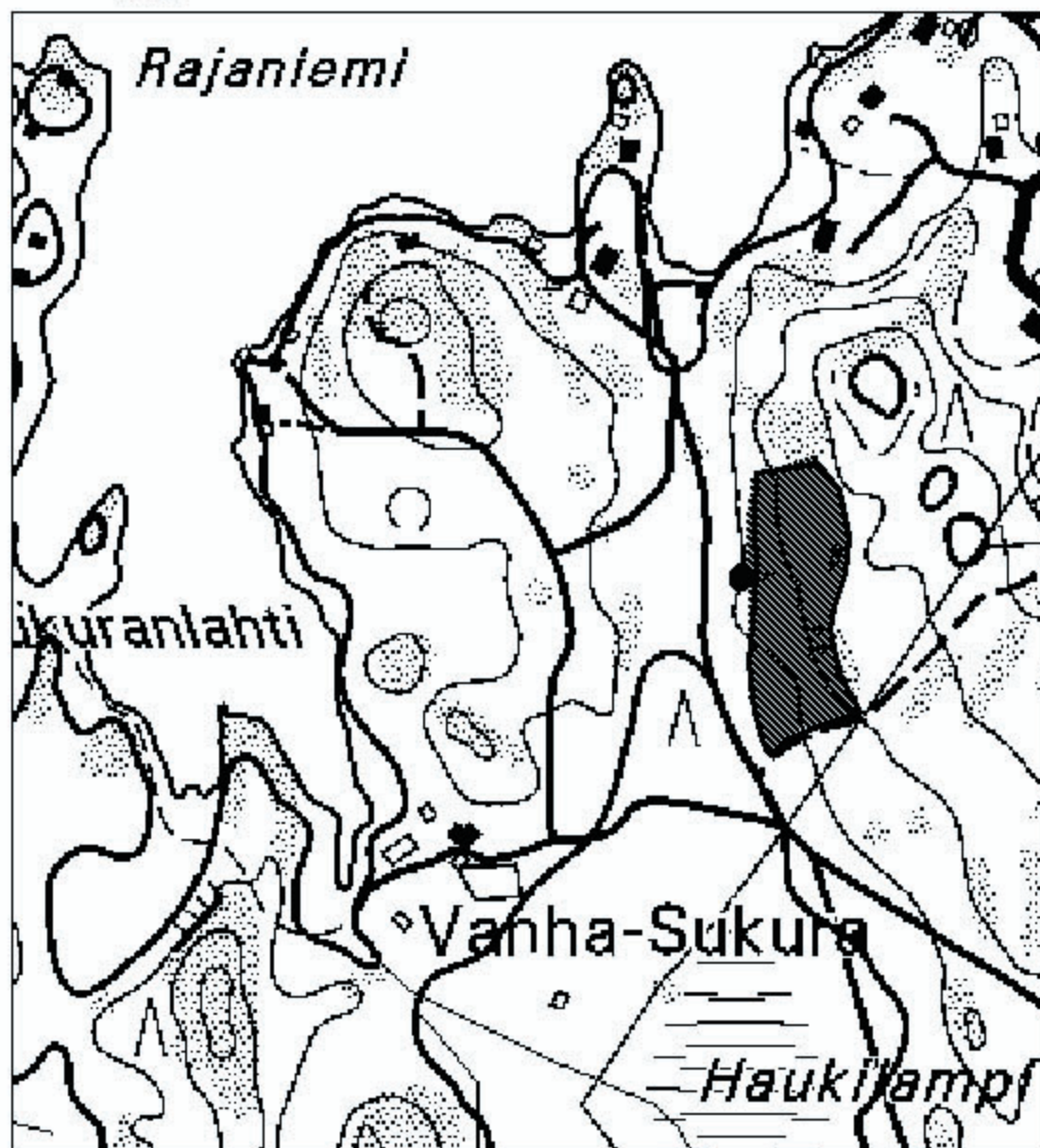
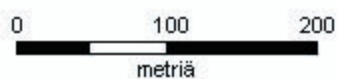
Valokuvat: LKM 134802: 10-13

HEINOLA LAAJALAHDEN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN INVENTOINTI 2007

Rantavaentie

Muinaisjäännösalue

Mk. 1:5000

Ote peruskartasta 3112 09 Ruotsalainen. (Mk. 1:20000)

Perus-CD ja Käyrät-CD, Mikkeli.

©Maanmittauslaitos 2000

Kiviaidan rajaama alue

Kuoppa

Röykkiö

3.7. Sukuranlahti (uusi kohde)

Kunta	Kylä	Nimi	Peruskartta
Heinola	Jyränkö	Sukuranlahti	3112 09 Ruotsalainen

p/i/z

6792 53 (asuinpaikka)	6792 52-62 (röykkiöt)
3447 84	3447 78-83
n. 80	n. 80

Mj-laji	Mj-tunnus	Ajoitus	Lkm	Lk
Muinaisjäännös-ryhmät: asuinpaikat, röykkiöt	-	Historiallinen	2+?	II

Kohde ja ympäristö

Kohde sijaitsee noin 4 kilometriä Heinolan kirkolta pohjoiskoilliseen, Sukuranlahden lounais-osassa, luoteeseen, Kollarinselälle pistävän Pitkäniemen itärannalla. Maasto on vaihtelevaa, paikoitellen sankkaa vanhaa kuusimetsää ja korkeampia kallioalueita. Kallioiden välissä on kosteita, ja reheviä notkelmia, jotka kasvavat tiheää lehtipuustoa sekä saniaisia. Notkelmat muodostavat kallioiden väliin kapeita, lähinnä pohjois-etelä –suuntaisia nauhoja, jotka pistävät Sukuranlahdelta Pitkäniemenniemen sisäosiin. Maasto on paikoitellen kasvillisuudesta johtuen vaikeakulkuista.

Alueen erilliskohteet sijoittuvat kallion muodostamille koillinen-lounas –suuntaisille harjanteille siten, että niiden väliin jää kapea ja alava kosteikkoalue. Asuinpaikka sijaitsee itäisemmällä kallioalueella ja röykkiöt ovat sen länsi- ja luoteispuolisella kallioisella metsäalueella.

Havainnot

Paikalla käytiin 29.8. 2007.

Asuinpaikka: Asuinpaikka sijaitsee tiheässä kuusikossa kallion muodostamalla koillinen-lounas –suuntaisella harjanteella. Maasto nousee loivasti koilliseen Sukuranlahdelle päin, eli harjanteen kärkeä kohden, kunnes rannassa putoaa jyrkästi veteen. Niemekkeen kärki on sammaleen peitossa olevaa kalliota. Asuinpaikalla maasto laskee loivasti lounaaseen sekä itään ja länteen.

Harjanteella on kaksi rakennuksen pohjaa sekä kuoppa. Rakennuksen pohjista koillisempi (a) sijaitsee tasanteella harjanteen kärjessä olevan kallion eteläpuolella, osin kallion päällä. Ranta on noin 40 metrin päässä koillisessa. Rakennuksen kivijalasta on säilynyt länsi- ja eteläseinä. Kivijalan sisäpuolinen osa on kuopalla ja kuopan vieressä on suurehko kiviröykkiö. Osa röykkiön kivistä on palanut. Röykkiön keskellä kasvaa suuri kuusi. Säilyneen kivijalan osan perusteella rakennus on ollut suorakaiteen muotoinen, kooltaan noin 6 x 5 metriä ja seinälinjat ovat melko tarkkaan itä-länsi – ja pohjois-etelä –suuntaisia. Kivijalassa on kiviä ainakin kahdessa kerroksessa, mutta kivet ovat paksun sammaleen peitossa. Kivijalan sisäpuolelle tehdyssä koekuopassa oli palaneita kiviä, nokimaata sekä hiukan palanutta savea, jota ei luetteloitu.

Toinen rakennuksen pohja (b) sijaitsee edellisestä noin 20 metriä lounaaseen harjanteen loivasti lounaaseen laskevalla rinteellä keskellä sankkaa kuusikkoa. Kivijalasta on säilynyt ai-noastaan kaakkoiskulma, eikä sen kokoa voi päätellä. Kivijalan sisäpuolella on kiviröykkiö,

jonka kivet vaikuttavat palaneilta. Rakenteeltaan kivijalka muistuttaa edellistä. Kivijalan sisällä kasvaa suuri kuusi.

Rakenteesta b noin 4 metriä koilliseen on pyöreähkö kuopanne, jonka halkaisija on noin 3 metriä ja syvyys noin 1,5 metriä. Kuopassa ei ole selkeitä rakenteita, mutta pohjalle tehdyn koekuopan perusteella pohja on erittäin runsaskivinen. Koekuopassa ei ollut löytöjä tai kulttuurikerroksia. Kuoppa voi olla esimerkiksi talonpohjiin liittyvä kellari.

Röykkiöt: Röykkiöt sijaitsevat asuinpaikkaharjanteen länsi- ja luoteispuolella olevalla koillinen lounas -suuntaisella harjanteella. Harjanteiden välissä on kosteikkonotkelma. Röykkiöalueella maasto on melko tasaista, mutta laskee loivasti länteen, etelään ja itään. Paikalla kasvaa sankaa vanhaa kuusimetsää. Röykkiöalue on kooltaan pohjois-etelä –suunnassa noin 100 metriä ja itä-länsi –suunnassa noin 40 metriä. Alueella on useita kymmeniä erimuotoisia ja –kokoisia röykkiöitä. Osa röykkiöistä on tehty suurien maakivien varaan, osassa maakiven päälle on nostettu vain muutamia kiviä. Osa röykkiöistä taas on pieniä ja kekomaisia, osa taas laajoja ja matalia. Jotkut röykkiöistä ovat muodoltaan ennemminkin useiden metrien mittaisia kivirivejä. Eri tyyppiset röykkiöt ovat sekaisin keskenään eivätkä ne vaikuta muodostavan minkäänlaista järjestelmää.

Tulkinta

Röykkiöiden sijainti, niiden muoto ja koko viittaisi vanhaan kaskialueeseen. Röykkiöt eivät vaikuta huolellisesti ladotuilta vaan ennemminkin raivausröykkiöiltä, joihin kiviä on heitelty kaskialueelta. Maasto ja maaperä tai röykkiöiden sijoittuminen harjanteella eivät viittaa pelto-röykkiöihin. Röykkiöitä ei ole tutkittu, joten periaatteessa joukossa voi olla myös hautoja. Se on kuitenkin erittäin epätodennäköistä. Alueen läheisyydestä ei tunneta rautakautisia muinaisjäänneksiä tai irtolöytöjä eikä maasto vaikuta sopivalta kalmiston paikalta.

Vanhoissa kartoissa (ks. kohde 3.6.) ei Sukuranlahden ympäristöön ole merkitty asutusta tai viljelyalueita. Vanhan-Sukuran vanhan isännän laamanni Kalervo Sukuran (s. 1926) mukaan Sukuranlahden ja Pitkäniemen alueella on ollut aikoinaan torppia. Maaperä alueella on kuitenkin niin huonoa, että torppa-asutus on hänen mukaansa loppunut jo viimeistään viime vuosisadan vaihteessa. Kyseiset talonpohjat ovat kuitenkin todennäköisesti vanhempia kivijaloissa kasvaneiden vanhojen kuusien perusteella. Torppa-asutus on Heinolassa alkanut jo 1600-luvun lopulla (Vilmi 1988: 273), mutta varsinainen torppien perustamisen aika on ollut 1700-luvun jälkipuolisko (Vilmi 1988: 309-310). Tuolloin Jyrängön kylässä on ollut jo kahdeksan torppaa.

Asuinpaikalla olevat talonpohjat voivatkin liittyä torppa-asutukseen. Viereisellä harjanteella olevat kaskiröykkiöt taas voivat olla peräisin samalta ajalta ja liittyä talonpohjiin. Varmuutta tälle ei kuitenkaan ole. Kokonaisuudessaan alue kuitenkin on melko hyvin säilynyt ja näyttäväkin esimerkki alueen vanhasta asutuksesta ja maankäytöstä.

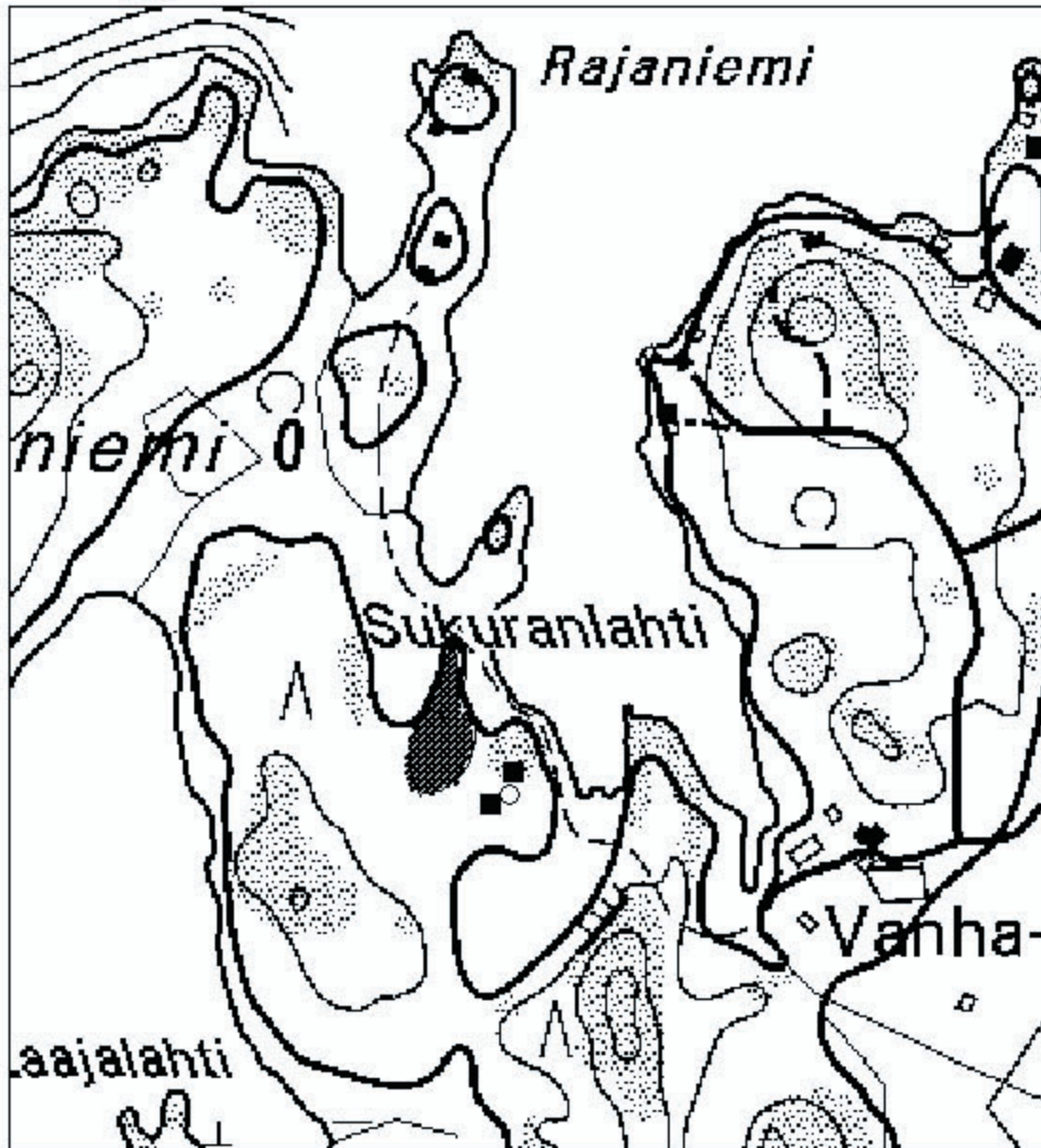
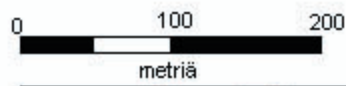
Tutkimukset: Inv. 2007 Akuliina Aartolahti

Löydöt: -

Kartat: kartta 3, s 14; kartta 5, s. 21; kartta 6, s.23.

Valokuvat: LKM 134802:14

HEINOLA LAAJALAHDEN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN INVENTOINTI 2007
 Sukuranlahti
 Muinaisjäännösalue
 Mk. 1:5000

Ote peruskartasta 3112 09 Ruotsalainen. (Mk. 1:20000)
 Perus-CD ja Käyrät-CD, Mikkelä.
 ©Maanmittauslaitos 2000

- Talonpohja
- Kuoppa
- ▨ Röykkiöalue

3.8. Vanha-Sukura (uusi kohde)

<u>Kunta</u>	<u>Kylä</u>	<u>Nimi</u>	<u>Peruskartta</u>	<u>p/i/z</u>	
Heinola	Jyränkö	Vanha-Sukura	3112 09 Ruotsalainen	6792 41 3448 02 n. 80	
<u>Mj-laji</u>	<u>Mj-tunnus</u>	<u>Ajoitus</u>	<u>Lkm</u>	<u>Lk</u>	
Työ- ja valmistuspaikat	-	Historiallinen	1	II	

Kohde ja ympäristö

Kohde sijaitsee noin 4 kilometriä Heinolan kirkolta pohjoiseen Sukuranlahden pohjukassa, Vanhan-Sukuran tilan pihapiirissä, päärakennuksesta noin 100 metriä lounaaseen. Paikalla on vanha oja, joka laskee Sukuranlahteen. Ojan yli kulkee Vanhan-Sukuran pihapiiristä lähtevä polku, joka ojan kohdalla on kivetty. Ylimenopaikan kohdalla on maastossa kallioinen kohta. Ojan länsipenkereellä, ylimenopaikalta noin 10 metriä pohjoiseen, on noin 20 metriä pitkä ja noin 2 metriä leveä kiviaita. Aidassa on kiviä useita kerroksia ja sen korkeus on parhaimmillaan yli 80 senttiä. Aita kulkee noin 20 metrin matkan ojan suuntaisesti.

Samalla kohdalla oja kulkee kallion läpi. Ojaa on ilmeisesti jossain vaiheessa syvennetty ja kalliota on jouduttu tältä kohden louhimaan. Louhitut kivet on nostettu ojan penkereelle kiviaidaksi.

Tulkinta

Kuninkaan kartastossa (kartta 227) Sukuranlahden ympäristöön on merkitty laaja suoalue, ja maasto on edelleenkin paikoitellen kosteaa. Kuninkaan kartastossa suoalueen läpi kulkee oja samalla paikalla kuin nykyisinkin. Ilmeisesti ojaa on jossain vaiheessa syvennetty pohjoispäästään nimenomaan suoalueen kuivattamista varten. Aivan äskettäin kallion louhiminen ojan kohdalla ei ole tapahtunut, koska kivet ovat paksun sammaleen peitossa. Myöskään vanhalla isännällä Kalervo Sukuralla (s.1926) ei ole mielikuvaa ojan perkaamisesta.

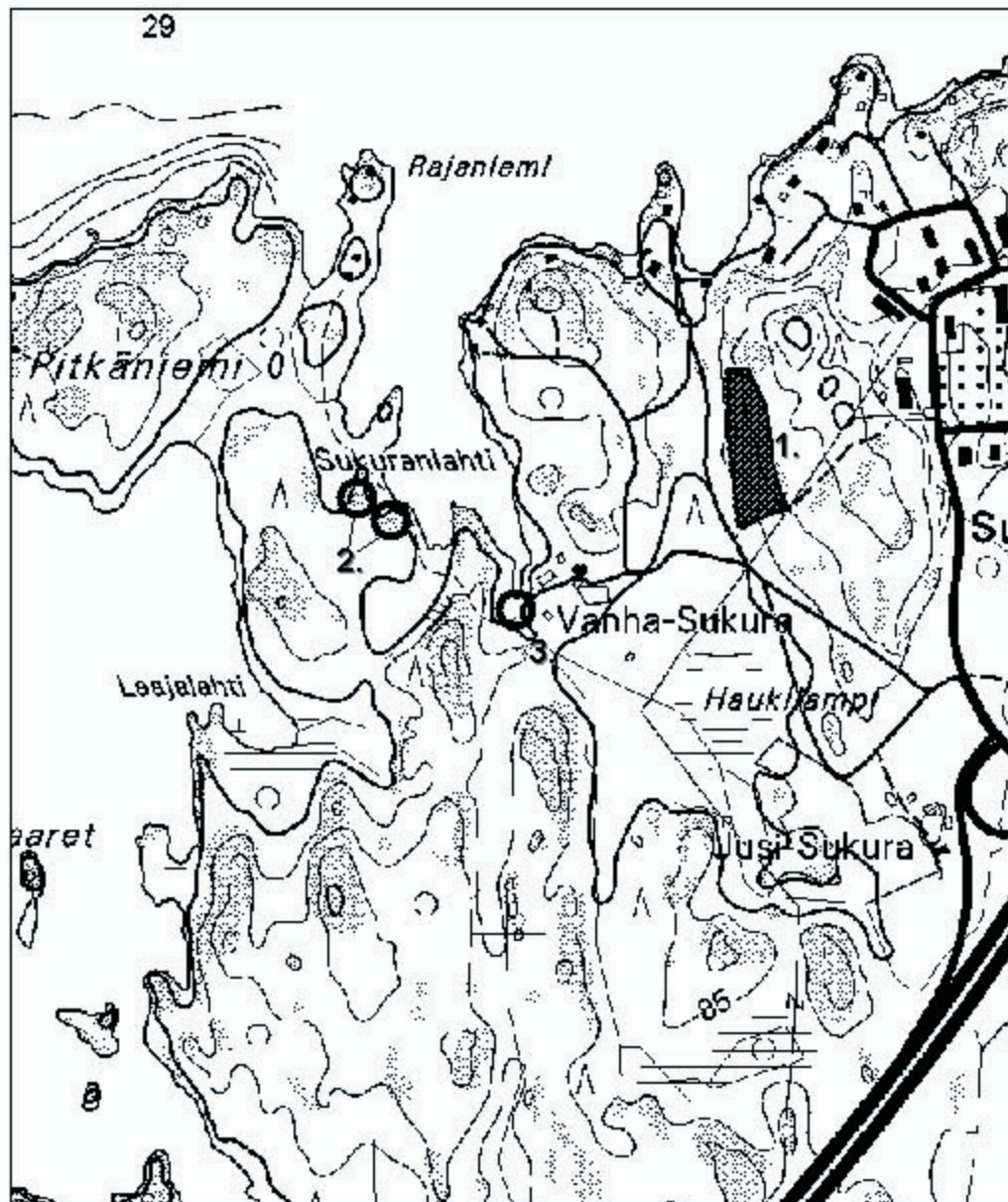
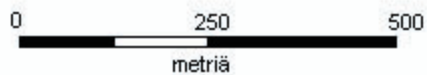
Tutkimukset: Inv. 2007 Akuliina Aartolahti

Löydöt: -

Kartat: kartta 3, s. 14; kartta 6, s. 23.

Valokuvat: -

HEINOLA LAAJALAHDEN OSAYLEISKAAVA-ALUEE INVENTOINTI 2007
 Sukuranlahden alue
 Mk. 1:10000

Ote peruskartasta 3112 09 Ruotsalainen. (Mk. 1:20000)

Perus-CD ja Käyrät-CD, Mikkeli.

©Maanmittauslaitos 2000

1. Rantavaentie, historiallisen ajan viljelyalue
2. Sukuranlahti, historiallisen ajan asuinpaikka ja kaskialue
3. Vanha-Sukura, historiallisen ajan kivirakenne

4. Yhteenveto: inventoinnin tulokset ja ehdotus jatkotoimenpiteistä

Laajalahden osayleiskaava-alueen inventoinnin maastotöissä koko kaava-alue saatiin tarkastettua. Inventoinnin aikainen ajankohta ei kuitenkaan mahdollistanut peltojen pintapöimintää, joten ainakin yhden peltoalueen myöhempi tarkastaminen olisi suositeltavaa. Peltoalue sijaitsee Heinolan kirkonkylässä, Kirkon ja Pikosenlammen välissä.

Alueen neljä ennestään tunnettua muinaisjäännöstä tarkastettiin ja niiden lisäksi löydettiin kolme uutta kohdetta. Aiemmin tunnetut muinaisjäännökset olivat pääosin säilyneet ennallaan ja niiden muinaisjäännösluokitus pysyy samana. Inventoinnissa löytyneet uudet kohteet ovat historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Uudet kohteet sijaitsevat kaava-alueen lounaisosassa Kollarinselän kaakkoisrannalla. Ne kertovat alueen vanhasta asutuksesta, viljelyksestä ja maankäytöstä ja ovat sellaisina ehdottomasti säilyttämisen arvoisia. Kohteet ovat myös hyvin säilyneitä ja varsin näyttäviä.

5. Lähdeluettelo:

- Aartolahti, Akuliina 2006. Arkeologisen kohteen tarkastus. Heinola Heinola kk. Sulkavankoski.
- Bilund, Antti 1999. Arkeologisen kohteen tarkastus. Heinola Heinola Pirtinpohja.
- Kuninkaan kartasto Suomesta 1776–1805 (1989). Suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia 505. Tampere.
- Poutiainen, Hannu 2003a. Heinola. Arkeologinen täydennysinventointi. Lahden kaupunginmuseo/Päijät-Hämeen maakuntamuseo
- Poutiainen, Hannu 2003b. Kalliomaalausinventointi Päijät-Hämeessä. Asikkala – Hollola – Heinola – Nastola. Lahden kaupunginmuseo/Päijät-Hämeen maakuntamuseo
- Takala, Hannu 1991. Arkeologiset tutkimukset Heinolan ympäristössä 1991.
- Vilmi, Jorma 1988. Heinolan pitäjän historia 1860-luvulle. Jyväskylä.

6. Luettelo mustavalkonegatiiveista

Alkuperäisiä negatiiveja säilytetään Lahden kaupunginmuseon valokuva-arkistossa.
Valokuvaaja: Akuliina Aartolahti

LKM 134802

Numero	Aihe	Kuvaussuunta	Päivämäärä
1	Heinola Pirtinpohja, kivikautinen asuinpaikka.	Etelästä	28.8.2007
2	Heinola Pirtinpohja, kivikautinen asuinpaikka.	Etelästä	28.8.2007
3	Heinola Pirtinpohja, kivikautinen asuinpaikka.	Etelästä	28.8.2007
4	Heinola Pirtinpohja. Asumuspainanne 1.	Etelästä	28.8.2007
5	Heinola Itäpirtinniemi, latomus a.	Luoteesta	28.8.2007
6	Heinola Itäpirtinniemi, latomus b.	Luoteesta	28.8.2007
7	Heinola Itäpirtinniemi, latomus c.	Pohjoisesta	28.8.2007
8	Heinola Huhtisaari, lapinraunio.	Idästä	28.8.2007
9	Heinola Huhtisaari, lapinraunio.	Lännestä	28.8.2007
10	Heinola Rantaväentie, kiviaidan länsiseinämän eteläpäätä.	Kaakosta	28.8.2007
11	Heinola Rantaväentie, kiviaidan itäseinämän pohjoispäätä.	Lounaasta	28.8.2007
12	Heinola Rantaväentie, kiviaidan porttiaukko länsiseinämässä.	Lännestä	28.8.2007
13	Heinola Rantaväentie, kuoppaidan länsiseinämän vieressä.	Lounaasta	29.8.2007
14	Heinola Sukuranlahti, pohjoisempi rakennuksen pohja.	Lounaasta	29.8.2007
15	Heinola Sulkavankoski, kivikautinen asuinpaikka uuden päärakennuksen vieressä, nurmikkoalueella.	Lounaasta	29.8.2007